

köpenyezése előtt is temetkeztek; erre utal két, a Ny-i és D-i támfal által vágott sír elhelyezkedése.

A késő gótikus templom D-i hajófalát és sekrestyefalait, valamint az Árpád-kori egyenes szentélyzáródású templom, a később hozzá épült (ma részben a jezsuita templom belsejébe nyúló) kriptá és a templom Ny-i homlokzata előtti trapezoid torony(?) falait, amelyeket a korábbi kutatás során szintén feltártak – a kivitelezést előkészítendő – szakfelügyelet keretében újra kitakartuk. Újonnan tártuk fel a sekrestye DK-i sarkán elhelyezkedő támpillért.

A Konch mesterhez köthető 1387-es építési szerződésben szereplő – részben már kutatott – épület maradványait a K-i kerengőfolyosó D-i részén, Ny-i lezárását a kolostorudvar területére átnyúlva tártuk fel.

A kolostoregyüttes ÉNy-i sarkát, az É-i és Ny-i kolostorszárny csatlakozását kutattuk, valamint az É-i kerengőfolyosó Ny-i lezárását kerestük. A Ny-i épületszárny a feltárt szakaszon két helyiségre osztható, amelyek között nem találtunk keresztirányú osztófalat, de a D-i helyiség öntött mészhabarcspadlója és az északabbi helyiség rendkívül jó megtartású terrazzo-padlója között mintegy 20–25 cm szintkülönbséget észleltünk. A délebbi helyiségbe egy viszonylag magas, külső oldalán vakolt és vörösre festett kőküszöb(?) rendelkező nyílás vezetett, amelynek külső festett „lábazati része” enyhén rézsús kihajlással bír. A küszöb törtkőből emelt, padkával rendelkező alapja egy kemenceplátnira épült rá. Az erre és egy ennek előterében feltárt visszabontott fal tetejére felhordott feltöltésen alakították ki a fentebb említett mészhabarcspadlót, amelyet késő középkori, kora újkori szemeskályha-omladék borított. Az északabbi helyiség terrazzo-padlóját vörösre festett vakolattöredékeket tartalmazó omladékréteg fedte. A padló délebbi helyiség felől megszakadó vége kissé „felhajlott”; másrészt 25 cm-rel mélyebben gerendalenyomatot hordozott. A tárgyalt épületszárny hosszanti falát, az É-i kerengőfolyosó közelében, egy enyhén rézsús kávájú, kőkeret fészkeivel rendelkező ajtónyílás töri át.

A Ny-i és az É-i épületszárny csatlakozásánál tártuk fel az emeletre felvezető lépcső alapozását. A lépcsőalap előterében megmunkálás nyomait őrző nagyméretű vörös kőfaragványokat építettek a járófelületbe. Az É–D irányú falból további osztófalak indítása vehető ki Ny felé.

Az É-i épületszárny az újonnan feltárt területen egy utólagos, rendkívül keskeny, kissé hevenyészett keresztirányú válaszfalal szintén két helyiségre osztható. A nyugatabbi helyiségbe a lépcsőalap közelében elhelyezkedő, fatokos ajtón keresztül lehetett bejutni, amelyet az emeletre felvezető lépcsőről lehetett megközelíteni, mivel küszöbszintje a folyosó járószintjénél mintegy fél méterrel magasabban feküdt. Az ajtónyílás mellett egy elfalazott rézsús ablaknyílást dokumentáltunk. A helyiségben két, É-ről benyúló pilléret tártunk fel.

A kerengőfolyosó L-alakú, É-ről és K-ről övezi a kolostorudvart. Az É-i folyosószakasz D-i fala nem futott ki

a Ny-i épületszárnyig, nagyjából az É-i szárnyba vezető ajtónyílás K-i kávájának vonalában zárult; külső oldalához egy a kolostorudvarba benyúló pillér csatlakozott. Ezzel szemközt, a folyosón, az ajtó K-i kávája mellett egy további falpillér helyezkedett el.

A kutatott területen korábbi, rendszerbe nem illeszkedő jelenségeket is feltártunk: az É-i épületszárny nyugatabbi helyiségében kemencemaradványokat, a szárny előterében pedig – a folyosón – egy sárga altalajba ásott árok került elő, amelynek betöltése késő Árpád-kori kerámiát tartalmazott. Erre alapozták azt a középkori kőfalat, amelyet később visszabontva alapozásul használtak fel a ma is álló késő középkori kerengőfalhoz. Ennek előterében részben az Árpád-kori árok visszatöltésébe, részben a sárga altalajba ásott cölöplyukak helyezkedtek el, amelyek feltehetően a korai fal építési állványfészkeivel azonosíthatók. Az Árpád-kori árok az ún. dongaboltozatos helyiség alatt is folytatódott. A kolostor-együttes feltárt területén még további három helyen találtunk korábbi visszabontott, feltehetően összetartozó falakat.

A régészeti feltárásba és az előkerült jelenségek értelmezésébe geológust is bevontunk, hogy természettudományos módszerekkel is adatokat kapjunk a kolostor és a Séd-patak közötti terület egykori domborzati viszonyaira, amelyek meghatározhatták a kolostor építését. Amellett, hogy már a terepmunka során is előkerült a kolostor építését megelőző egykori erdőtalaj maradványa, a részletes geo-pedológiai, talaj-mikromorfológiai, malakológiai és esetleg az archeobotanikai vizsgálatok adatokat szolgáltathatnak az egykori környezeti viszonyokra vonatkozóan is.

Munkatársak: Héczey-Markó Ágnes, Kupovics Renáta régészek, dr. Horváth Zoltán geológus.

KOPPÁNY ANDRÁS

566. Veszprémvarsány határa

(Győr–Moson–Sopron megye) B, LT, Á, Kö

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100–100 m-es szélességében. A téli időnyben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Veszprémvarsány határában négy lelőhelyet találtunk a Kisgyűrű-dűlőben, ebből három korábban ismeretlen volt: *Patak-oldal, Kisgyűrű III.* (KÖH 74229, 74233).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

567. Vép, Alsó Sárdi-dűlő

(KÖH 56963)

(Vas megye) B, Ró

2010. november 26-án terepbejárást végeztünk a Szombathely–Vép közötti műút D-i oldalán, a két település